

קדמו עם פרס (מאחור: אל שווימר)
גם הסינים כועסים עלי שלא ביקרתי בסין...

אפילו עלה אצלי בבית, מאז אמרתי מה שאמרתי. כששאלו את מתילדה (אש"ת) על כך, היא אמרה: "מעולם לא דיברנו על כך".

המישפחה שלי לא כזאת. אני פוחד לשאול לרעתם של הילדים שלי על הנושא. מרגע שהחלטתי, החלטתי. נתתי למייקל דוקאקיס את כל הנאומים לעיון. נאום ההכתרה שלו דמה במשהו לאחר מנאומי אני מרגיש שיש לי השפעה גדולה עליו.

אני בעמדה שאני יכול לסייע לישראל. נכון, כנשיא, יכולתי לעזור יותר, אך היתרון במצבי כרגע הוא שכולם יודעים שהיו לי סיכויים טובים להיבחר.

מתי אהיה נשיא ארצות-הברית? לעולם לא אהיה נשיא ארצות-הברית! דוקאקיס יהיה נשיא במשך שמונה שנים, ואז או אהיה זקן מכדי להתמודד!

נכון, קיימות אפשרויות ותחזיות אחרות, אבל למה אני נשמע לך כלייך משונה? את מרוצה ממה שאת עושה? היית רוצה לשנות משהו מזה? אז מה כלייך משונה בכך שאת עושה מה שאת עושה, ואת יודעת שאולי באחד הימים גם תחליפי?

בכל אופן, אני בטוח שדוקאקיס יהיה נשיא! אני אומר לך! הוא מעשי, עיקבי, מתמיד. לפני שלוש שנים, כשנשאלתי אם ארוץ לנשיאות, עניתי בשלילה. שאלו אותי: "מי יהיה הנשיא הבא, להערכתך?" אמרתי: "לא יודע, אבל אני יודע מה יהיה הנשיא הבא: עיקבי, מתמיד".

לא, אינני מוכן להצהיר שזוהי תחילת האחרונה, אם כי זה מקום לגמרי לא רע לסיים בו. יש כאן המון דברים נפלאים: אני עושה דברים, עוזר, משיי, פועל, פוגש אנשים כלייך חשובים...

● תחביבים

אין לי תחביבים, לא ממש. אני קורא הרבה, אוהב ללכת, לרוץ, מבלה עם ילדי.

ילדים: הצעיר חגג אתמול את יום הולדתו ה-18. הוא נישק אותי ואמר לי: "וזה הפעם האחרונה שאני מנשק אותך".

פעם רציתי להיות מורה. כדורגלן? לא, מעולם לא חשבתי על זה, אם כי אני נהנה לשחק. תמיד היה לי כרוך שרצים למצות את התיים: אני לא יודע מה זה בדיוק — להתאהב, להשיג בכל מחיר את האשה שאתה אוהב, להצליח, להגיע להיות מושל, אולי יותר. כל מה שאתה בוחר, רוצה לעשות — פשוט העז ועשה זאת!

● אמינות

אמינות — זהו הרבר החשוב לי ביותר מבחינה פוליטית.

לא, לא כאדם פרטי. אני לא מוכן לשבור הבטחה. זה עד כדי כך קיצוני אצלי, עד שביקשו ממני במאמריי-עיתונות שאשבור כמה הבטחות. כתבו: "אדוני המושל, שבור את הבטחתך" בנוגע לכמה עניינים.

מדוע זה כה חשוב לי? לא, לא יחסו לי מעולם אי-אמינות. פשוט, זוהי הצורה שבה הדברים נעשים. כשהציבור מפסיק להאמין למנהיגיו, מה נותר?

נכשלת. אבל בסך-הכל, היה לא רע. בסופו של דבר מוניתי לתפקיד בכיר במשרד-המושל.

האם הפוליטיקה היא סוג של התמכרות? אני חושב שרוב הפוליטיקאים נהנים להיות. "סלבריטיס", רובם, אמר גם, לא יודו בכך, אבל הם מאוד נהנים להיות מוכרים ברחוב, מפורסמים.

אני? לא, אינני נהנה מזה. אינני נשמע משכנע? האמת היא שתמיד סבלתי מכך שאנשים צריכים לשפוט אותי כפוליטיקאי בשעה שאני יכול נקל לשטות בהם: אני יכול להיות

מניח שגם אני אסתדר. אני פוחד מל הגיע למצב של חוסר-תפקוד, פוחד מכך פחד-מוות.

● ג'סי ג'קסון

מה דעתך על ג'סי ג'קסון? הפגישתי אותו בילבלה אותך? טוב מאוד, כך צריך היה לקרות!

אני מצד אחד, אני מושל של מדינה שיש בה מיספר גדול של תושבים שחורים ותושבים יהודיים. אני מאוד מקורב לקהילה היהודית, אבל הייתי רוצה, כמושל, שיהודים ושחורים ישת-

קדמו עם ביבי נתניהו
אין לא Jew Lover!

ניבוי, אך לשטות באנשים ולשכנעם שכונותי נעלות. בצורה כזאת שיטה היטלר באנשים, כך עשה מוסוליני. מצד שני, אני יכול להיות רגיש, נהדר, נאצל, לעזור לזולת — ולזכות בגינוי ציבורי.

נוסף על כל אלה, אני שונא-שונא לוותר על הפרטיות שלי. אני מדבר על מישפחתי, אמר, אך אינני נהנה לשתף בכך אחרים.

היכן הגבוה? זאת שאלה קשה, באמת קשה. למשל: אף-אחר — אף-אחר! — לא רואה אותנו (את קומו ומישפחתו) בימי-ראשון. אני מנסה כעת להיכנס באיש שביקר אצלי בבית ביום הראשון — אף לא אחר! אני הולך לכנסיה ב-7 בבוקר בכל יום ראשון, ומקפיד שלא לדבר על כך. אני מרשה לעצמי לדבר על כך איתך, מפני שאת ישראלית.

שמעתי סיפור: לא מזמן חיפש אותי ג'סי ג'קסון. הוא טילפן לביתי בשבת

פז ביניהם פעולה. לכן התערבתי במתח שבין הקהילה היהודית לבין ג'קסון, ותיווכתי בינו לבין אר קוץ' (ראשי עיריית ניו-יורק שהכריז שכל יהודי ואוהד-ישראל שציביע בעד ג'קסון — הוא משוגע).

יומתי צעד זה בוועידה באטלנטה. יועציו של ג'קסון יעצו לו נגד הפיוס. אלה שחורים הרוצים להתחרות עם קוץ' בבחירות לראשות-עיריית ניו-יורק בשנה הבאה.

אני יודע שכמה מנהיגים יהודיים אינם מרוצים מיחסי עם ג'קסון, אך עובדה היא שמעולם לא אמרתי שג'קסון צודק. למען האמת, הוא די מרוגז מכך שלא גינתי פומבית את אר קוץ' על התבטאויותיו נגדו.

אינני מתכוון לשכנע את הקהילה היהודית שג'קסון צודק בדעותיו נגד שא הפלסטיני. אני מבין שלמנהיגים היהודיים פה לא נוח עם זה. אני רק מנסה לגשר ולברר אם ניתן להשיג אחרות ושיתופות, מבלי להקריב איני טרסים ועקרונות.

אחרי הכל, אני מושל, אני מנהיג.

● להיות פוליטיקאי

הרגע שבו החלטתי להיות פוליטיקאי? זה מעניין. תני לי לחשוב — אולי זה היה ב-1972? אולי — כי 1973?

עברתי כמישפטן. במיסגרת עבודה, תי, נעשיתי מעורב בכל מיני נושאים עירוניים.

ייצגתי תושבים נגד ראש-עיריית ניו-יורק, שניסה להוציאם מבתיים. ייצגתי אותם במשך שבע שנים. היה זה המאבק של "האיש הקטן" נגד המימסד. באו כתבים, אנשים מהטלוויזיה, והמ ליצור לפניי לרוץ לראשות-העירייה. צחקתי. המשיכו לרוץ אחרי: "יש לך מחויבות!"

המילה "מחויבות" קסמה לי. היה לכך צליל ערב לאוונטי. אמרתי: "אוי קיי. נעשה שלושה ניסיונות — שלוש ארוחות עם נאומים — ואז נראה..." האמיני לי, אינני זוכר על מה דיברתי. זאת הייתה התקופה הסוערת של ווטרגייט. הציעו לי לרוץ למשרת המרשל — צחקתי. אז הציעו לי לרוץ לפי חות למשרת סגן-המושל. רצתי —

קדמו עם נתן שזר-ננסקי

אם אנשה שמוצאת חן גם בלי איפור...

לא רצתי מפני שב-1984 נשאלתי עלייך, ועניתי שלא ארוץ למישרת המושל והנשיא גם יחד. אם אצליח במירוץ למושל — לא ארוץ לנשיאות. רצתי למישרת המושל ב-1986, ושיברתי כל שיא בתולדות-המדינה, — ניצחון אדיר.

עיתונאית אחת בילתה עם אמי ביום-הניצחון הגדול. היא שאלה את אמא שלי, ואמא שלי אמרה: "הוא אמר שלא ירוץ לנשיאות, אז הוא לא יכול לרוץ! הוא אמר!"

העיתונאית מחתה: "אבל אלה שטוריות!"

אנשים עשו ספקולציות, ניסו לשכנע אותי, אבל תמיד עמדתי מאחורי מה שאמרתי. האמת היא שאינני זוכר שהנושא

בערב, והציג את עצמו לפני אישה-בית טחון שענה לטלפון. אישה-בית טחון האמין שזה באמת ג'סי, וחשב שזה איהו משוגע. הוא לא העביר לי את השיחה ואמר לו: "נסה מחר מוקדם בבוקר, לפני שהוא הולך לכנסיה".

ג'סי אכן צילצל למחרת והיה כה מופתע מהמידע שמעולם לא פורסם עלי, שלא התאפק: "אתה באמת הולך לכנסיה?"

"כן", עניתי, "מדי ראשון בבוקר. ומתי, ג'סי, אתה הולך?" "אני לא צריך ללכת — אני מביא את הכנסיה איתי..." ענה הכומר.

● נשיאות

מדוע לא רצתי לנשיאות? ידעתי שנגיע לזה:

לבוא לישראל? בקרוב!

סקרן גם הסינים כועסים עלי על שלא ביקרתי שם, גם האיטלקים... אני רוצה לבקר בישראל, אלא שתמיד הנושא עולה לפני בחירות אצלנו, או אצלכם, ואז הבר קור עלול להתפרש כצעד פוליטי. הייתי רוצה ליהנות מהביקור, הייתי רוצה מאוד לבקר בירושלים, אבל הייתי רוצה ביקור טהור, נקי. אני יהודי שגודל להיות נוצרי! כאלה אנחנו. ההיסטוריה שלכם — שלי, שורשיכם — שורשי.

אגיע לישראל, אולי אחרי הבחירות הקרובות. אשתי כבר מתכננת את ביקורה אצלכם. אבל תעשי לי טובה — אל תכתבי את, התאריך שאמרתי לך, שלא יתחילו הטלפונים...

במהלך פגישתנו, שם קומו ונדלק על הרעיון לבקר בארץ. הוא העלה את הנושא שנית מזווית אחרת:

"אם אנני בקרוב לישראל, תערכי לכבודי ארוץ-חתי-צהריים!"

"בוודאי, הופתעתי לשמוע עצמי מתנדבת."

"את מבשלת טוב!"

"חכה ותראה, שמעתי עצמי מתחייבת."

אחרי הראיון הסתבר לי, להפתעתי, שקומו — איש השווא-שונא מפריי-התחייבויות — באמת מתכוון להגיע ארצה. בקרוב.

"היהודים משתגעים עלי", קבל באוזני אחד ממנהיגי יהדות ארצות-הברית, "והוא אוהב להדגיש את העובדה שגדל בשכונה מעורבת של איטלקים, יהודים ואחרים, אבל תשאלו אותו מדוע דחה את כל ההזמנות לבקר בישראל."

ואכן, החומר שקיבלתי ממשרדו של קומו, לכבוד הראיון, הכיל שפע נאומים פרו-ישראלים והתייחסויות ליחסיו הקרובים ליהודים.

"ביקשו ממני לשאול אותך: מדוע לא ביקרת מעולם בישראל?"

מדוע זה מוזר בעינייך?

"לגבי Jew Lover * כמך..."

ראשית, מעולם לא הגדרתי עצמי כ-Jew Lover. דווקא מפני שלא ביקרתי בישראל, ולא ראיתי את היהדות במקום שהיא במיטבה, ומכלי שראיתי זאת במרעני, אני מאמין ברעיון היהודי-הציוני. זה אומר משהו: זה כאילו אנדרו, בני, היה מביא לי הביתה בחורה, בלי לבוש אלגנטי, בלי איפור, בלי תסרוקת. מה הייתי אומר לו: "ככה היא תמיד? כן? אז תתחתן איתה! היא מוצאת-הן בעיניך מבלי שראית אותה במיטבה!"

"כמי שמדבר כלייך הרבה על הנושא היהודי-ישראלי, איך סקרן?"

* מושג שהאמריקאים משתמשים בו לעצמם. כמו, אוהב ערבים בישראל.